

Woudse bossen

Zuidoost-Nederland

Wet- en regelgeving & voedselbossen

11 december 2019

Johan Arts (regiomanager Noord Limburg, Bosgroep Zuid Nederland)

Johanna Pex (juriste, provincie Limburg)

Overzicht wet- en regelgeving

Aanpak a.d.h.v. casus

En verder...

Introductie

- ✿ Voedselbossen in korte tijd populair geworden; wet- en regelgeving (nog) niet aangepast
- ✿ Op veel fronten initiatief, in het veld en in beleid (oa Greendeal voedselbos)
- ✿ Nu zijn initiatiefnemers voorlopers, ze doen veel uitzoekwerk en bereiden de weg voor....
- ✿ Vaak weinig kennis bij gemeenten en provincies
- ✿ KCNL Voedselbos wet – en regelgeving => inventarisatie en input voor beleidsontwikkeling

- ✿ Per locatie verschillen in wat mogelijk is, dus algemene richtlijnen lastig
- ✿ Startpunt = het bestemmingsplan! www.ruimtelijkeplannen.nl

Lokaal: bestemmingsplan

- ✿ Verbeelding (Plankaart), regels en toelichting
- ✿ Bestemming: natuur/ bos/landbouw
- ✿ Let ook op eventuele dubbelbestemming (archeologie, landschappelijke waarde, recreatie, milieuzone, stiltegebied etc)
- ✿ ‘bebouwde kom houtopstand wet natuur’ : er gelden andere regels voor houtopstanden binnen of buiten deze begrenzing;
- ✿ De bestemming en de regels bepalen of voedselbossen op een bepaalde plek aangelegd mogen worden

Provinciaal: Omgevingsplan / Omgevingsvisie

- ✿ Locatie kan onderdeel zijn van POL, onderdeel 'natuurnetwerk'
- ✿ Goud / Zilver / Brons => kan beperking zijn vanwege vastgesteld natuurbeheertype (bv droog bos met productie, dennen-eiken-beukenbos, faunarijk grasland) maar hier zit ook ruimte, afhankelijk van het type en locatie;
- ✿ Wit gebied => agrarische gebieden waar voedselbos ook vanuit een agrarische invalshoek opgezet kan worden;
- ✿ **Omgevingsverordening** Limburg 2014 is het toetsingskader

Nationaal: wet natuurbescherming (1-1-2017)

☘ Drie pijlers:

- Gebiedsbescherming (hoofdstuk 2) – voorheen Nbw 1998
- Soortenbescherming (hoofdstuk 3) – voorheen Ffw
- Houtopstanden (hoofdstuk 4) – voorheen Boswet

Wet natuurbescherming - Gebiedsbescherming

- ❖ Europese bescherming: N2000 gebieden
- ❖ N2000 plan voor alle gebieden, met daarin doelstellingen, maatregelen en regels mbt activiteiten
- ❖ Zoek contact met provincie

Wet natuurbescherming - soortenbescherming

❁ Stappenplan soortenbescherming:

- Zijn er beschermde soorten aanwezig en welke?
- Is er sprake van een overtreding van een verbodsbepaling uit de Wnb bij het uitvoeren van het initiatief/activiteit?
- Kan ontheffing worden verkregen waardoor het initiatief/activiteit ondanks het verbod toch door kan gaan?

❁ Bij versturende ingrepen, bijvoorbeeld vanwege voortplanting en rustplaatsen => ontheffing noodzakelijk, mogelijk mitigerende maatregelen

Wet natuurbescherming - houtopstanden

- ✿ Kapmelding
- ✿ Herplantplicht met bosbouwkundig verantwoorde soorten
- ✿ Grens 'bebouwde kom houtopstand wet natuur' van toepassing om te bepalen of de regels vanuit bestemmingsplan gelden;
- ✿ nadere regels over houtopstanden zijn bijvoorbeeld te vinden in de Omgevingsverordening Limburg 2014 en de beleidsregels houtopstanden

Waterschapsverordening

- ✿ Keur en legger bepalen de regels van het waterschap
- ✿ Opgelet rondom dijken, bepaalde watergangen (zie legger) onderhoudspaden (5m maaistreek), waterbuffers, inundatiegebieden
- ✿ Maar ook: waterschap denkt graag mee en ziet meerwaarde in de bodemverbetering en verhoogde watervasthoudend vermogen van de bodem door voedselbos

Praktijk van nieuwe aanleg

- ✿ Locatie met 'natuurbestemming'; onder andere rekening houden met;
 - Ligging => status van de grond in het natuurnetwerk (goud, zilver, brons, N2000)
 - Aanwezige soorten => Soortenbescherming
 - Houtopstanden => beperkingen in keuze van beplanting, mn niet inheemse struik en boomsoorten (zie ook provinciale omgevingsverordening, 'houtopstanden').
- ✿ Locatie met agrarische bestemming; onder andere rekening houden met:
 - wet natuurbescherming kan gelden, afhankelijk van soorten bomen/struiken
 - Let op dat een voedselbos dan geen 'echt' bos wordt!
 - Indien toeslagrechten gewenst zijn, houdt dan rekening met de vereisten vanuit gewascode 'voedselbos (1940).

Tips

- ✿ Gemeente ambtenaar mee naar buiten nemen=> visie schetsen en vastleggen in een ontwikkelingsplan
- ✿ Zelf voorwerk doen en een plan uitstippelen, aansluitend bij opgaven van provincie/waterschap en gemeente=> duurzaamheid, voedselvoorziening, educatie, leefbaarheid platteland
- ✿ Initiatief wordt beloond: niet wachten tot gemeente aangeeft wat wel en niet kan, maar met een goed plan komen.

CASUS: Voedselbos in agrarisch gebied - 1

- ✿ Opzet voedselbos: aanplanten grasland met voedselbossoorten
- ✿ Bestemmingsplan: Bestemming agrarisch met waarden
- ✿ Dubbelbestemming: archeologische verwachting
- ✿ **Vraag: Kan dat?**

✿ Locatie Google maps: <https://goo.gl/maps/abHorCSwKaG39vfs6>

✿ Link naar ruimtelijkeplannen.nl => Kleefsedijk Sevenum
<https://www.ruimtelijkeplannen.nl/viewer/viewer>

CASUS: Voedselbos in agrarisch gebied - 2

- ✿ het behoud, de bescherming, de ontwikkeling en/of het herstel van de desbetreffende cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke waarden ter plaatse van de aanduidingen
- ✿ Overige zone - peelbossen
 - Besloten bosgebied, deels met stuifduinen en open plekken.
 - Hoge natuurwaarde met waardevolle droge delen en natte delen voor flora, bos- en moerasvogels, zoogdieren, reptielen en amfibieën.
- ✿ Ter plaatse van de aanduiding 'Milieuzone - hydrologische beschermingszone' zijn de gronden mede aangewezen voor het hydrologisch beschermen van de verdrogingsgevoelige natuurgebieden.

CASUS: Voedselbos in agrarisch gebied - 3

Waarde: Archeologie 3: Werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden:

- ✿ het aanleggen en verharderen van wegen en paden en het aanleggen of **aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen**;
- ✿ het **aanplanten van bomen**, hakhout en andere houtopstanden hoger dan 1,50 m;
- ✿ **het vellen en rooien van bomen**, hakhout en andere diepwortelende beplantingen en het verrichten van handelingen, die de dood of ernstige beschadiging daarvan ten gevolge hebben of kunnen hebben;
- ✿ het aanleggen, (ver)graven, verruimen, **dempen of herprofileren van watergangen**, sloten en andere waterpartijen
- ✿ het **uitvoeren van grondbewerkingen**, waartoe in ieder geval worden gerekend afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren, ontginnen, ophogen en aanleggen van drainage;
- ✿ het uitvoeren van heiwerkzaamheden en het op een of andere wijze **indrijven van voorwerpen** in de bodem.

CASUS: Voedselbos in natuurgebied - 1

- ✿ Opzet voedselbos: dunnen bestaand bos > 60% kroonprojectie en aanplanten met voedselbossoorten (deels exotisch)
- ✿ Bestemmingsplan: Bestemming natuur
- ✿ Dubbelbestemming: archeologische verwachting

- ✿ Locatie: <https://goo.gl/maps/HD9NraLMNwQTDrHX8>

- ✿ Link naar ruimtelijkeplannen.nl: schatberg Sevenum
<https://www.ruimtelijkeplannen.nl/viewer/viewer>

CASUS: Voedselbos in natuurgebied - 2

✿ De voor 'Natuur' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- het behoud, de bescherming, de ontwikkeling en/of het herstel van de desbetreffende cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke waarden ter plaatse van de aanduidingen zoals zijn opgenomen in artikel 47;
- bescherming van aardkundige waarden;
- extensief dagrecreatief medegebruik;

Onder strijdig gebruik wordt in ieder geval begrepen het gebruik van gronden voor: agrarische doeleinden, tenzij voorzover dat ten dienste staat van de instandhouding of ontwikkeling van de natuurwaarden.

CASUS: Voedselbos in natuurgebied - 3

🌿 Werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden:

- het aanleggen en verharderen van wegen en paden en het aanleggen of **aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen**;
- het **vellen en rooien van bomen**, hakhout en andere diepwortelende beplantingen en het verrichten van handelingen, die de dood of ernstige beschadiging daarvan ten gevolge hebben of kunnen hebben;
- het verlagen of het verhogen van het waterpeil, tenzij dit een maatregel is van het bevoegde waterschap;
- het aanleggen, (ver)graven, verruimen, **dempen of herprofilieren van watergangen**, sloten en andere waterpartijen
- het **uitvoeren van grondbewerkingen**, waartoe in ieder geval worden gerekend afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren, ontginnen, ophogen en aanleggen van drainage;

CASUS: Voedselbos in agrarisch gebied met recreatieve nevenfunctie

- ✿ Opzet voedselbos: Dunnen en onderplanten populieren en hoogstamboomgaard met voedselbossoorten
- ✿ Realiseren van recreatieve voorzieningen in het voedselbos (5 stuks)
- ✿ Bestemmingsplan: Bestemming agrarisch, maar regels voor recreatieve voorzieningen zijn toegevoegd
- ✿ Dubbelbestemming: archeologische verwachting

- ✿ Locatie: <https://goo.gl/maps/i5hgP6AiNMAAdX4nk7>
- ✿ Link naar ruimtelijkeplannen.nl => Dwarsstraat 9, Graauw
- ✿ <https://www.ruimtelijkeplannen.nl/viewer/viewer>